

עץ הנושם דרך משקפיו

מאנגלית: דותן ברום

פרנק או'הרה (1926-1966) נולד למשפחה אירית קתולית אדוקה בעיירה קטנה במסצ'וסטס. מיד לאחר מלחמת העולם השנייה החל ללמוד באוניברסיטת הרווארד, והתוודע שם למי שיסדו אתו אחר כך את "אסכולת ניו יורק" – המשוררים ג'ון אשברי וקנת' קוך. או'הרה וחבריו רצו להיפרד ממסורות הכתיבה הקלאסיות של החרוז והמשקל ובמקומם להתיז מילים על הדף, כמו שג'קסון פולוק עשה בצבע על הקנבס. או'הרה קרא לזה "פרסוניזם" – השיר היה צריך להיות בעיניו "בין שני אנשים" ולא "בין שני דפים". או'הרה היה מושפע במיוחד מהאמנויות האחרות. כפסנתרן בהכשרתו הראשונה הוא היה ער מאוד למוזיקה, וכאוצר במוזיאון לאמנות מודרנית בניו יורק הוא היה שקוע בעולמות האמנות הפלסטית. שיריו עמוסים רפרנסים לאמנות, אבל גם לקולנוע, שבו הוא ראה את צורת הבידור האולטימטיבית, שצפייה בו עדיפה על קריאת מרבית הספרות. להווייתו כהומו (כמוהו כחבריו לאסכולת ניו יורק) היה מקום מרכזי מאוד בשירתו. או'הרה נדרס למוות בחוף Fire Island הפופולרי מאוד בקרב הומואים בהיותו בן ארבעים.

ד"ב

לשתות אתך קולה

זֶה אֶפְלוּ כִּיף יוֹתֵר מִלְנֶסֶע לְסֵאן סֶבֶסְטִיאן, אִירוֹן, הַנְּדֹאִיָּה, בִּיאֵרִיץ,

בָּאִיוֹן

אוּ מִלְחֻטֵּף בְּחִילָה בְּטְרוֹסְרָה דֶּה גְרִסְיָה בְּפֶרֶצְלוֹנָה

חֶלְקִית בְּגִלֵּל שֶׁבַח־לָצֶה הַכְּתָמָה שֶׁלָּךְ אֶתָּה נִרְאָה כְּמוֹ סֶבֶסְטִיאן הַקְּדוֹשׁ, רַק מְצֻלָּח וְשִׁמְח

יוֹתֵר

חֶלְקִית בְּגִלֵּל אֶהְבֵּתִי אֵלֶיךָ, חֶלְקִית בְּגִלֵּל אֶהְבֵּתִיךָ

לְיוֹגוּרֵט

חֶלְקִית בְּגִלֵּל הַצְּבֻעוֹנִים הַבוֹהָקִים בְּכֶתֶם סָבִיב הַלְּבָנִים

חֶלְקִית בְּגִלֵּל הַסּוּדִיּוֹת שְׁעוּטִים חִיכִינוּ מוֹל אֲנָשִׁים

וּפֶסְלִים

קִשָּׁה לְהֶאֱמִין כְּשֶׁאֲנִי אֶתְּךָ שֶׁיִּכּוֹל לִהְיוֹת מְשֻׁהוּ כֹּה דוֹמֵם
כֹּה כְּבֵד רֹאשׁ כֹּה הֶחֱלָטִי וְלֹא נָעִים כְּמוֹ הַפְּסָלִים כְּשֶׁמֶמֶשׁ מוֹלֵם
בְּאוֹר הַחֲמִים שֶׁל אַרְבַּע אַחֵר הַצְּהָרִים בְּנִיו יוֹרֵק אָנוּ נִשְׁאִים אָנָּה וְאָנָּה
בֵּין אֶחָד לַשְּׁנִי כְּמוֹ עֵץ הַנוֹשֵׁם דֶּרֶךְ מִשְׁקָפִיו

וְנִרְאָה שְׁבֵת עֲרוֹכֶת הַדְּיוֹקְנָאוֹת אֵין בְּכָלֵל פָּנִים, רַק צָבַע
פֶּתָאם אֶתָּה תוֹהָה לָמָּה לַעֲזֹאזֵל מִיִּשְׁהוּ צִיר אוֹתָם
אֲנִי מִבֵּית

בְּךָ וְהִיִּיתִי מַעֲדִיף לְהַבִּיט בְּךָ מֵאֲשֶׁר בְּכָל הַדְּיוֹקְנָאוֹת שְׁבַעוֹלָם
אוֹלִי מִלְּבָד לַפֶּרֶשׁ הַפּוֹלְגִי מְדִי פַעַם וּבֵין כֹּה וְכֹה הוּא
בַּפְּרִיק

שֶׁתּוֹדָה לֹאֵל עוֹד לֹא בִקְרָתָ בּוֹ כֶּךָ שֶׁאֲנַחְנוּ יְכוּלִים לָלֶכֶת יַחַד
בַּפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה

וְהַעֲבָדָה שְׁאֵתָה נָע כָּל־כֶּךָ יִפֶּה פָחוֹת אוֹ יוֹתֵר דּוֹאָגָת
לְפוֹטוֹרִיזְם

כְּפִי שֶׁבִּבִּית לְעוֹלָם אֲנִי חוֹשֵׁב עַל עִירָם יוֹרֵד בַּמַּדְרָגוֹת אוֹ
בַּחֲזָרָה עַל צִיּוֹר אֶחָד שֶׁל לֹאֲוִנְדוֹ אוֹ מִיכְלָאֲנְגְלוֹ שֶׁהִיא
מִדָּהִים אוֹתִי

וּמָה הוֹעִיל לֹאִימְפְּרִסְיוֹנִיסְטִים כָּל הַמַּחְקֵר שֶׁלָּהֶם
כְּשֶׁמַּעוֹלָם לֹא הָיָה לָהֶם הָאָדָם הַנֶּכּוֹן לַעֲמֹד לְצַד הָעֵץ
כְּשֶׁשֶּׁקָּעָה הַשֶּׁמֶשׁ

אוֹ בְּאוֹתוֹ עֲנִין לְמַרְיָנוּ מְרִינִי כְּשֶׁהוּא לֹא בָחַר אֶת הַפֶּרֶשׁ בְּאוֹתָהּ
תְּשׁוּמַת לֵב
כְּמוֹ אֶת הַסּוֹס

נִרְאָה שֶׁמִּכְלָם נִשְׁלָלָה אִיזוֹ חוּיָה

נִפְלְאָה

שֶׁאֲנִי לֹא מִתְכַּוֵּן לְהַחֲמִיץ וּבְגִלָּל זֶה אֲנִי מְסַפֵּר לָךְ
אֶת כָּל זֶה

הומוסקסואליות

אז אנחנו מסירים את מסכותינו, אם כן, ועדין
סותמים את הפה? כאלו פלח אותנו מבט חטוף!

שירה של פרה זקנה לא שופט יותר
מהאדים העולים מנשמתו של אדם חולה;

אז אני מושך את הצללים סביב לי כנשיפה
ומכוץ את עיני, כאלו היה זה רגע השיא

של אופרה ארכה מאד, ואז אנחנו יוצאים!
ללא תוכחה וללא תקנה שפפות רגלינו העדינות

תגענה אי פעם באדמה, ודאי שלא "בקרוב מאד".
עלי לחקר את חקו של קולי שלי.

אני מתחיל כקרח, אצבעי אל אזני, אזני
אל לבי, אותו כלב מערב גאה בפח האשפה

בגשם. נפלא להעריך את עצמך
בגלוי לב גמור, לספור את מעלותיו של כל אחד

מבתי השמוש. זה שברחוב 14 שכור ופונה,
זה שברחוב 53 מנסה לרטט אך שקט מדי. הטובים

אוהבים גנים צבוריים, וחסרי היכלת – תחנות רכבת,
ויש אותם נשגבים הסוחבים את עצמם במעלה

ובמורד צלו המתארך של ראש חבשי
באבק, גוררים עקבים ארפים ואלגנטיים של אויר חם

קוראים כדי לבלבל את האמיצים "זה יום קיץ,
ואני רוצה שירצו אותי יותר מכל דבר בעולם".

אווה מריה

אמות אַמריקה

תנו לילדיכן ללכת לקולנוע!
הוציאו אותם מהבית כדי שלא ידעו מה אתן

מתכננות

נכון שאויר צח טוב לגוף
אבל מה עם הנשמה
הגדלה בחשך, נטבעת בתמונות כסופות
וכשפתזקיננו, כי להזקין אתן מכרחות,
הם לא ישנאו אתכן

הם לא יבקרו אתכן הם לא ידעו
הם יהיו בארץ מפלאה כלשהי
שהם ראו לראשונה באיזו שבת אחר הצהריים או כשהבריזו
מבית הספר

הם אולי אפלו יודו לכן
על ההתנסות המינית הראשונה שלהם
שעלתה לכן רק רבע דולר
ולא הפריעה את שלום הבית
הם ידעו מהיכן מגיעים ממתקים
ושקיות פופקורן שנתנים חנם
חנם כמו ליצאת מהסרט לפני סופו
עם זר נחמד שדירתו נמצאת
בבנין גן עדן עלי אדמות
סמוך לגשר ויליאמסבורג
הו, אמהות, אתן תשמחו כל-כך את הפרחים הקטנים
כי אם איש לא יאסף אותם
בקולנוע

הם לא יחישו בהבדל
ואם מישהו יאסף אותם זה יהיה רוח קל
ובכל מקרה הם יתנו באמת
במקום להסתובב בחצר
או בחדר שלהם

ולשנא אתכן

בְּטָרִם יַעַת כִּי עֲדִין לֹא עָשִׂיתָן דְּבַר־מָה
נִבְזָה

בְּאִפֶּן מִחֲרִיד

מִלְבָּד לִמְנַע מֵהֶם אֶת הָעֲנָג הָאֶפְלוּלִי

זֶה בִּלְתִּי נִסְלַח

אֲזַ אֵל תִּאֲשִׁימוּ אוֹתִי אִם תִּדְחוּ אֶת הָעֶצָה הַזֹּאת

וְהַמְשַׁפְּחָה תִּתְפָּרֵק

וְיִלְדִיכֶן יִדְקְנוּ וְיִתְעוּרוּ מוֹל

הַטְּלוּיָיָה, צוֹפִים

בְּסֶרְטִים שְׂבָהֶם לֹא הִתְרַתֵּן לָהֶם לְצִפּוֹת

בְּצַעֲיֵרוֹתָם

מתוך המחזור "שירי ארוחת הצהריים"

שִׁיר

לֹא יָכוֹל הָיָה לִהְיוֹת מְשַׁעֲשֵׁעַ
אֱלוֹ הָאֲצִבֵּעַ הֵיטָה מְעַצְבֵּת אוֹתָנוּ כִּךְ
שֶׁהֵינּוּ מִתְרַבְּנִים רַק פֶּעַם בְּשָׁבוּעַ?

כָּל הַשָּׁבוּעַ הֵינּוּ מְשֻׁמֵּינִים
עוֹד וְעוֹד וְאֲזַ בְּרֹאשׁוֹן בְּבִקְרָה
בְּזֶמֶן שְׁכָלָם בְּכִנְסִיָּה

פְּלוֹפּ!

מתוך המחזור "שירי ארוחת הצהריים"